

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ІТ – АУТСОРСИНГ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

(на матеріалах ПрАТ “Костопільський завод скловиробів”, м. Костопіль)

Студента 4 курсу, 13 групи,
факультету міжнародної торгівлі
і права,
спеціальності 292
«Міжнародні економічні
відносини» спеціалізації
«Міжнародний бізнес»

підпис студента

Кухарчук Сергій
Миколайович

Науковий керівник
Кандидат економічних наук,
Доцент кафедри світової
економіки

підпис керівника

Кравець Катерина
Петрівна

Гарант освітньої програми
Кандидат економічних наук,
Доцент кафедри світової
економіки

підпис керівника

Лежешко Вікторія
Генадіївна

Київ 2022

Державний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права Кафедра світової економіки
Спеціальність, 292 «Міжнародні економічні відносини»,
спеціалізація «Міжнародний бізнес»

Затверджую

Зав. кафедри Дугінець Г.В.

«__» _____ 2022 р

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу (проект) студентів

Кухарчука Сергія Миколайовича

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

ІТ-аутсорсинг в міжнародному бізнесі

(за матеріалами ПрАТ «Костопільський завод скловиробів»,
м. Костопіль)

Затверджена наказом ректора від «__» _____ 20__ р. №__

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проекту)

8.06.2022

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту)

Дослідження теоретичних основ та розробка практичних рекомендацій щодо ефективного використання ІТ - аутсорингу на підприємстві.

Об'єктом дослідження – є процес формування ІТ-аутсорсингу в міжнародній діяльності ПрАТ «Костопільський завод скловиробів».

Предметом дослідження - є теоретико-методичні та практичні підходи до підвищення ефективності здійснення міжнародної діяльності ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» завдяки ІТ-аутсорсингу.

4. Перелік графічного матеріалу – 11

Рисунків – 4, Таблиць - 7

5. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

6. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

Вступ

Розділ 1. Дослідження ІТ-аутсорсингу в ПрАТ «Костопільський завод скловиробів».

1.1 Сутність та характеристики політики ІТ-аутсорсингу у міжнародній діяльності підприємства.

1.2 Аналіз ІТ- аутсорсингу в ПрАТ «Костопільський завод скловиробів».

Висновки до розділу 1

Розділ 2. Рекомендації щодо розвитку ІТ-аутсорсингу в ПрАТ «Костопільський завод скловиробів».

2.1.Оцінка сприятливості середовища міжнародного бізнесу підприємства-суб'єкта.

2.2.Пріоритети розвитку підприємства на зовнішніх ринках завдяки ІТ-аутсорсингу.

Висновки до розділу 2

Висновки та пропозиції

Список використаних джерел

7. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми ВКР	до 20.12. 2021	
2	Узгодження плану ВКР з науковим керівником	до 31.01.2022	
3	Подача науковому керівнику на рецензування 1-го розділу ВКР	до 30.04.2022	
4	Подача науковому керівнику на рецензування 2-го розділу ВКР	до 10.05.2022	
5	Подача готової ВКР на кафедру	до 30.05.2022	
6	Попередній захист ВКР	за графіком 30.05.- 17.06.2022	
7	Захист ВКР	за графіком 20.06.- 30.06.2022	

8. Дата видачі завдання « ____ » _____ 20__ р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Кравець К.П. _____

10. Керівник освітньої програми

Лежесько В.Г. _____

11. Завдання прийняв до виконання студент

Кухарчук С.М. _____

12. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Випускна кваліфікаційна робота виконана на актуальну тему. В роботі розглянено актуальні питання та проблеми ІТ аутсорсингу в міжнародному бізнесі.

В першому розділі досліджено сутність та характеристика політики ІТ аутсорсингу в ПРАТ «Костопільський завод скловиробів» та проаналізовано ІТ аутсорсинг.

В другому розділі розроблено рекомендації щодо перспектив формування ринку ІТ аутсорсингу в ПРАТ «Костопільський завод скловиробів». А саме: надано оцінку сприятливості середовища міжнародного бізнесу підприємства- суб'єкта та визначено пріоритети підприємства на зовнішніх ринках через ІТ аутсорсинг.

Робота може бути рекомендована до захисту.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

(підпис, дата)

13. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект)

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента Кухарчука С.М. може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник освітньої програми

(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри

(підпис, прізвище, ініціали)

«_____» _____ 20__ р.

АНОТАЦІЯ

Кухарчук Сергій Миколайович. «ІТ- аутсорсинг у міжнародному бізнесі» (на матеріалах ПрАТ «Костопільський завод скловиробів»).

Випускна кваліфікаційна робота присвячена розвитку ІТ-аутсорсингу у сфері міжнародного бізнесу. В зв'язку зі стрімким розвитком інформаційних технологій та глобалізацією міжнародної торгівлі – дана тема є досить актуальною у наш час.

Основними цілями даної роботи стали аналіз тенденцій, що спостерігаються в сфері ІТ в Україні та чітке визначення перспектив розвитку ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» завдяки застосуванню послуг ІТ-аутсорсингу. Проведено практичне та статистичне порівняння ІТ-інсорсингу та ІТ-аутсорсингу на базі ПрАТ «Костопільський завод скловиробів».

У ході написання дипломної роботи використовувались наступні методи дослідження: теоретичне узагальнення, аналіз, синтез.

Основні висновки та практичні рекомендації дипломної роботи можуть бути застосовані на практиці підприємств для забезпечення ефективної конкурентоспроможності завдяки застосуванню ІТ-аутсорсингу.

Ключові слова: міжнародний бізнес, ІТ-аутсорсинг, ІТ-інсорсинг, глобалізація, інформаційні технології, міжнародна торгівля, конкурентоспроможність.

ANNOTATION

Kukharchuk Serhiy. "IT outsourcing in international business" (based on the materials of PJSC "Kostopil Glassware Plant").

The final qualification work is devoted to the development of IT outsourcing in the field of international business. Due to the rapid development of information technology and the globalization of international trade - this topic is quite relevant today.

The main objectives of this work were the analysis of trends in the field of IT in Ukraine and a clear definition of prospects for the development of PJSC "Kostopil Glassware Plant" through the use of IT outsourcing services. A practical and statistical comparison of IT insourcing and IT outsourcing on the basis of PJSC "Kostopil Glassware Plant" was conducted.

In the course of writing the thesis the following research methods were used: theoretical generalization, analysis, synthesis.

The main conclusions and practical recommendations of the thesis can be applied in the practice of enterprises to ensure effective competitiveness through the use of IT outsourcing.

Keywords: international business, IT outsourcing, IT insourcing, globalization, information technology, international trade, competitiveness.

ЗМІСТ

<u>Вступ.....</u>	<u>2</u>
<u>РОЗДІЛ 1 ДОСЛІДЖЕННЯ ІТ- АУТСОРСИНГУ В ПРАТ “КОСТОПІЛЬСЬКИЙ ЗАВОД СКЛОВИРОБІВ” М. КОСТОПІЛЬ.....</u>	<u>5</u>
1.1 Сутність та характеристики політики ІТ- аутсорсингу у міжнародній діяльності підприємства.....	5
1.2 Аналіз ІТ-аутсорсингу в ПРАТ “Костопільський завод скловиробів”	9
Висновки до розділу 1:.....	16
<u>РОЗДІЛ 2 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ІТ- АУТСОРСИНГУ В ПРАТ «КОСТОПІЛЬСЬКИЙ ЗАВОД СКЛОВИРОБІВ».....</u>	<u>18</u>
2.1 Оцінка сприятливості середовища міжнародного бізнесу підприємства-суб’єкта	18
2.2 Пріоритети розвитку підприємства на зовнішніх ринках завдяки ІТ-аутсорсингу.	26
Висновки до розділу 2:.....	28
<u>ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:.....</u>	<u>30</u>
<u>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:.....</u>	<u>32</u>

Вступ

Актуальність теми дослідження. В час глобалізації української економіки стрімко розвиваються інформаційні технології та широко використовується у виробничо-підприємницькій діяльності. ІТ – сфера активно інтегрується у всі сектори світової економіки, безпосередньо впливаючи на загальне зростання економічних та соціальних показників не тільки підприємств, а й країн загалом. Виживають і досягають успіху винятково ті компанії, які управляють бізнесом найбільш ефективним способом, зберігають високу якість продукції, знижуючи при цьому операційні витрати. Успіх підприємств полягає, зокрема, і в постійному вдосконаленні структурної організації самого підприємства, розвитку внутрішніх компетенцій. Згідно досвіду багатьох підприємств, одним із інструментів успішного ведення міжнародного бізнесу є аутсорсинг, зокрема ІТ- аутсорсинг, який широко застосовується в західній практиці та отримав свій розвиток в Україні.

Питанням дослідження проблеми ІТ- аутсорсингу займаються переважно зарубіжні науковці, як Дж. Браян Хейвуд, Р. Морган, Р. Вартсман, Дж. Росс, А. Слоун, С. Уілсон, Б. Ауберт, Р. Чапмен, К. Ендрейд та інші, а також вітчизняні вчені-економісти: О. Бабанін, В. Білошапко, Д. Лук'яненко, Є. Панченко та інші.

Теоретичною базою для дослідження є наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених, присвячені питанню підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства, завдяки ефективності послуг ІТ-аутсорсингу.

Інформаційна база. Інформаційну базу дослідження склали: теоретичні видання та економічна література, результати досліджень, виконані автором.

Мета написання даної роботи полягає у дослідженні теоретичних основ та розробці практичних рекомендацій щодо ефективного використання ІТ-аутсорингу на підприємстві з метою підвищення діяльності останнього.

Завдання. Досягнення мети забезпечується реалізацією наступних завдань:

- проаналізувати сутність політики ІТ-аутсорсингу в ПрАТ «Костопільський завод скловиробів»;
- оцінити сприятливість середовища міжнародного бізнесу підприємства – суб'єкта;
- визначити пріоритети та перспективи розвитку ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» на зовнішніх ринках завдяки застосуванню послуг ІТ-аутсорсингу.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процес формування ІТ-аутсорсингу в міжнародній діяльності ПрАТ «Костопільський завод скловиробів».

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні підходи до підвищення ефективності здійснення міжнародної діяльності ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» завдяки ІТ-аутсорсингу.

База дослідження. ПрАТ “Костопільський завод скловиробів”, м. Костопіль.

У ході написання дипломної роботи використовувались наступні методи дослідження: теоретичне узагальнення, аналіз, синтез.

Основні висновки та практичні рекомендації дипломної роботи можуть бути застосовані на практиці підприємств для забезпечення ефективної конкурентоспроможності завдяки застосуванню ІТ-аутсорсингу.

РОЗДІЛ 1

Дослідження ІТ- аутсорсингу в ПрАТ “Костопільський завод скловиробів” м.

Костопіль

1.1 Сутність та характеристики політики ІТ- аутсорсингу у міжнародній діяльності підприємства

В умовах трансформації ринку товарів та послуг, поглиблення міжнародних економічних відносин зростає роль і значення зовнішньоекономічних зв'язків як для економіки країни в цілому, так і для діяльності окремих підприємств. Стійкою конкурентною перевагою є намагання промислових підприємств ефективно організувати свою виробничо-комерційну діяльність, зокрема і інтелектуально-інноваційну.

В сучасних умовах високого рівня ринкової конкуренції підприємствам необхідно постійно впроваджувати інноваційну підтримку наявних і набуття нових конкурентоспроможних переваг, проте не забувати про споживчі вподобання своїх споживачів.

Зростати економічно без ефективного міжнародного поділу праці не може ні одна з держав світу. Глобалізацію світового господарства обумовлює нерівномірний доступ країн до світових ресурсів. Проте завдяки системі зовнішньоекономічних зв'язків країни можуть зосередитись на головних сферах своєї діяльності. У сучасному світі індустрія інформаційних технологій у світовій економіці має один із найвищих темпів зростання. ІТ-сфера інтегрується у всі сфери світової економіки, оптимізує процеси виробництва, прискорює обмін інформацією. Майже всіма підприємницькими процесами можна керувати, а також контролювати їх за допомогою інформаційних технологій. Тому сьогодні підприємства стикаються з проблемою дуже високих витрат на ІТ-обслуговування своєї діяльності. Найбільш гостро ця проблема постає в західних країнах, де конкуренція значно вища ніж у країнах, що розвиваються. З огляду на це

підприємства змушені шукати шляхи зниження витрат і підвищення ефективності всіх функціональних підрозділів, зокрема ІТ-підрозділів [17, с.80].

Для України ІТ-сфера є особливо важливою. Адже саме вона, на фоні економічної кризи, необхідності переведення частини працівників на дистанційний режим праці через пандемію вірусу COVID-19, а на даний час і в період військового стану, коли певна кількість працівників змушена покинути рідні домівки, а це унеможлиблює процес праці офлайн, здатна пом'якшити ці явища за допомогою швидкого розвитку, забезпечивши функціонування суміжних галузей.

Переконаний, що для ефективної роботи підприємства, крім фінансових ресурсів, потрібні компетентні людські ресурси, які іноді неможливо забезпечити власними силами. Послуги аутсорсингу, зокрема ІТ-аутсорсингу спрощують процеси прийняття рішень і управління підприємствами. Постачальники вважають, саме ІТ-аутсорсинг є необхідним, однак його активного використання в Україні не спостерігається. Слід відмітити, що саме наші національні підприємства не так часто застосовують таку модель управління, на відміну від іноземних замовників.

Наукові, практичні проблеми, зиски від використання ІТ-аутсорсингу, відображені в різних джерелах. Переважна більшість джерел є англomовними. Вони несуть більш достовірну інформацію, адже в західних країнах аутсорсинг більш розвинений. Зміст публікацій українських науковців щодо використання аутсорсингу в діяльності підприємств носить в собі багатоаспектний характер. Проте основну увагу науковці приділяють теоретичним аспектам та особливостям впровадження аутсорсингу. Разом з тим, незважаючи на його активне поширення і використання, в даний час існують проблеми з застосуванням його на практиці. По-перше, необхідно відокремити аутсорсинг від простого підряду на закупівлю товарів та послуг для задоволення виробничих потреб підприємства. Від вирішення цього завдання багато в чому залежить ступінь розподілу обов'язків і відповідальності між оператором та замовником, а також формування повної законодавчої та нормативно-правової бази. По-друге, необхідна науково-

методична база оцінки економічної ефективності здійснення аутсорсингу [21, с.2]. Безперечною є важливість та актуальність цього питання, проте науково обгрунтовані положення в економічній діяльності нашої країни потребують доопрацювання. Існує також нагальна необхідність з'ясування особливостей впливу ІТ-аутсорсингу на ефективність діяльності компанії.

Аутсорсинг (outsourcing) – це широке поняття, що об'єднує різні форми взаємовигідного співробітництва, використання послуг спеціалізованих організацій для вирішення внутрішніх проблем компанії, відмова від власного процесу та придбання послуг з реалізації конкретного процесу в іншій організації, винесення окремих видів діяльності в регіони з більш дешевою робочою силою, підрядні роботи, кооперація спеціалізованих виробництв, передача контракту на “сторону” [24, с.21].

ІТ-аутсорсинг – це передача частково або повністю функцій, що пов'язані з інноваційними технологіями спеціалізованих компаній, а саме:

- повне сервісно-технічне обслуговування ІТ-інфраструктури (обчислювальної техніки, мережевого обладнання, оргтехніки, мініАТС тощо.)
- управління інформаційними системами.
- створення, обслуговування та підтримка web-серверів.
- проектування та розробка автоматизованих бізнес-систем з подальшим постійним вдосконаленням та обслуговуванням (наприклад, впровадження інформаційних баз даних, систем управління та обліку, впровадження новітніх технологій в ІТ-структуру.)

В основі аутсорсингу ІТ-функції є прагнення підприємства до скорочення витрат, а також можливість і бажання зосередитись на основних видах діяльності. Адже, незаперечним в умовах сучасного ринку є конкурентні переваги під час поєднання ІТ-послуг та аутсорсингу.

ІТ-аутсорсинг є найбільш поширеним видом послуг, поряд з логістичним та бухгалтерським інструментами. Аутсорсинг у сфері ІТ— складне явище. Різні джерела виділяють різні види аутсорсингу.

Серед найпопулярніших видів ІТ-аутсорсингу слід виділити наступні:

- виведення в іншу країну другорядних служб підтримки інфраструктури;
- виведення в іншу країну некритичних для бізнесу процесів, що потребують значного обсягу некваліфікованої праці;
- розробка програмного забезпечення на замовлення.

Переваги, що отримують підприємства, що застосовують аутсорсинг:

- 1) Можливість зосередити увагу ресурсів на основних видах діяльності.
- 2) Знизити витрати на ІТ-обслуговування підприємства.
- 3) Мінімізувати ризики за рахунок передачі ІТ-інфраструктури стороннім компаніям.
- 4) Здешевлення вартості своєї продукції (послуг) за рахунок зниження вартості неосновних бізнес-процесів.

Негативні аспекти ІТ-аутсорсингу:

- 1) Передача важливої інформації про підприємство, залежність від аутсортера у питаннях безпеки.
- 2) Втрата контролю над роботою компанії, що обслуговує ІТ-інфраструктуру.
- 3) У разі виникнення непередбачуваних обставин, недобросовісності аутсорсера або його банкрутства, можливі суттєві втрати, пов'язані з необхідністю термінового пошуку іншого аутсорсера або налагодження виконання даної функції власними силами.
- 4) У разі підвищення цін на послуги, що надаються аутсорсерами, вартість функцій, що передана на аутсорсинг, може перевищити її внутрішню собівартість.

Можна виділити ряд причин, чому промислові підприємства використовують послуги ІТ-аутсорсингу. Найбільш розповсюдженою причиною вважають недостатність інвестиційного потенціалу. Адже, діяльність в сфері інформаційного забезпечення науково-технічної діяльності вимагає значних витрат не тільки на

обладнання, але і підготовку та використання спеціалістів, програмного забезпечення тощо.

Відсутність достатнього науково-технічного потенціалу для ефективного здійснення інформаційної підтримки розробок інтелектуального спрямування [20, с.155]. В останні десятиліття життєвий цикл продукції істотно скоротився, тому так важливо швидко адаптуватися та вміти зорієнтуватись на міжнародному ринку, зайнявши саме власну нішу. Для малого і середнього бізнесу вищезгаданий факт є досить актуальним. В такому випадку можуть виникати складності організації НДДКР на підприємстві.

Алгоритм впровадження аутсорсингу в бізнес-процес детально розглянуто в науковій літературі. Проте, слід звернути увагу на наявність стратегії, вибір ефективного аутсорсера, інтеграцію функцій та механізм взаємодії.

Проаналізувавши недоліки та переваги засосування аутсорсингу, зокрема ІТ-аутсорсингу, в міжнародній діяльності підприємств, стає зрозумілим, що переваги аутсорсингу є очевидними. Адже, завдяки цьому дієвому інструменту суттєво збільшується рівень міжнародної конкурентоспроможності підприємства, забезпечується стає економічне зростання.

1.2 Аналіз ІТ-аутсорсингу в ПрАТ “Костопільський завод скловиробів”

Грамотно побудована економічна робота на ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» сприятиме стабілізації його фінансового становища в конкурентному середовищі. Правильна, а головне, своєчасна оцінка ступенів ризику, обґрунтований вибір джерел фінансування забезпечить підвищення експортного потенціалу підприємства.

Приватне акціонерне товариство “Костопільський завод скловиробів” знаходиться за адресою 35000, Рівненська область, Костопільський район, місто Костопіль, вулиця Дерев’яна, 7 (Табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Загальна характеристика підприємства

Зміст необхідних відомостей	Інформація
1. Повна та скорочена назва підприємства	ПрАТ «Костопільський завод скловиробів»
2. Дата реєстрації підприємства	21.08. 2000р.
3. Місце знаходження юридичної особи	35000 Рівненська область., Рівненський район, місто Костопіль, вулиця Дерев'яна 7.
4. Код ЄДПОУ	30923971
5. Відомості про органи управління юридичної особи	Загальні збори. Директор.
6. Вид діяльності (основний), (код галузі)	46.90 Неспеціалізована оптова торгівля. 23.13 Виробництво порожнистого скла.
7. Організаційно-правова форма підприємства	Приватне акціонерне товариство
10. Дані про розмір статутного капіталу	12 380 640 грн.
11. Середня кількість працівників (осіб)	460

Примітка: складено автором на основі даних ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» 2022р.

Історія цього підприємства починається з початку ХХ століття. У середині 1913р. польським поміщиком була створена скляна гута, яка виготовляла бутлі різної місткості і скло для газових ламп. У 1962р. завод було підпорядковано Львівському раднаргоспу, главку електронної промисловості. Було розпочато будівництво цеху №2 з двома скловарними печами та цеху №3, освоєно механічну обробку скла. Із розвитком наукомістких галузей промисловості виникла потреба в нових видах продукції. Таким чином було збудовано цех №4 з випуску скляних підкладок для інтегральних схем [13, с.1].

В США було закуплено цех з виробництва склокомпозиційних матеріалів. Апогеем розвитку підприємства стали 80-ті роки. Це час, коли підприємство виготовляло продукцію для радіоелектронної промисловості, товари народного споживання. В той час на склозаводі працювало більше трьох тисяч осіб. Після розпаду Радянського Союзу, змінами оборонної стратегії незалежної України відбулося скорочення, а також зупинка більшості виробництв. Першу продукцію, медичну склотару, отримано 8 січня 2001р. А у серпні 2001р. відбувається випуск парфумерної склотари.

З пуском склоформуєчого автомата IS – 6 – 2 завод починає виготовляти склотару для напоїв. До того ж у 2000р. відбулося об'єднання із ВАТ “Гостомельський склозавод”. У 2003- 2004, 2019-2020 роках було проведено реконструкцію складального цеху, введено сучасну лінію дозування шихти. У 2021р. було встановлено ще одну піч та склоформуєчі машини.

Технічні потужності підприємства дають змогу виготовляти 370 млн. шт. скловиробів щорічно. Підприємством освоєно випуск 84 видів склотари, в тому числі для таких відомих фірм, як “Nemiroff”, “Хортиця”, “PepsiCo” тощо.

Основними видами економічної діяльності є неспеціалізована оптова торгівля та виробництво продовольчої склотари.

Предметом діяльності товариства є:

- виробництво тари для горілкової продукції;
- виробництво посуду медичного призначення;
- виконання робіт з механізації та автоматизації виробничих процесів;
- ведення реєстру власників іменних цінних паперів.

Середньооблікова чисельність працівників за останній повний календарний рік становить 460 осіб. У чотири зміни працюють бригади робітників. До роботи на виробництві залучають висококваліфікованих спеціалістів (операторів та техніків склоформуєчих машин).

ПрАТ “Костопільський завод скловиробів” створене у відповідності до Закону України та здійснює свою діяльність у відповідності до Закону України “Про акціонерні товариства”, Цивільного кодексу України, Кодексом законів про працю України та інших законодавчих та нормативних актів України на основі чинного законодавства.

Обсяги виробництва підприємства зростають, асортимент продукції удосконалюється, частка ринку та кількість замовників зростає.

Довіра споживачів, конкурентоспроможність, позиція одного із лідерів на ринку виробництва склотари – стратегія діяльності ПрАТ “КЗС”. Всю свою продукцію Костопільський завод скловиробів” реалізує шляхом продажу продукції основним клієнтам. Основними з них є такі вітчизняні компанії як: ДП “Імідж Холдинг”, ДП “УВК Nemiroff”, ЗАО “Одеський коньячний завод” тощо.

Підприємство вдало експортує свою продукцію (понад 60% виробів) у такі країни: Польща, Угорщина, Словаччина, Іспанія, Туреччина (Рис. 1.1). У перспективі планують вийти на ринок Італії.

Рис. 1.1 Основні споживачі (складено автором на основі документації ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» за 2020 – 2021 рр.).

Для поширення інформації підприємство використовує рекламу в газетах, білбордах, на телебаченні. Проте на думку автора, не всі використані види реклами забезпечують успішний маркетинговий образ підприємства, а також доступності

та привабливості інформації про перелік товарів для широкого кола споживачів. Доцільним було б використання аутсорсингових послуг. Адже, наймаючи зовнішніх підрядників, компанія має переваги у підвищенні якості кінцевого продукту завдяки залученню висококваліфікованих кадрів вузької спеціалізації.

Для підприємства характерним є процес часткової автоматизації. Діяльність працівників характеризується забезпеченням відповідності процесів вимогам і нормам, дотриманню усіх необхідних правил. Все це забезпечує ефективний процес виробництва.

Ефективно здійснювати процес виготовлення скляних виробів допомагає купівля нового виробничого обладнання. Розміри та фінансовий потенціал підприємства не дозволяють самостійно виконувати розробку новітніх технологій, впроваджувати їх у виробництво. Проте ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» вкладає кошти у НДДКР.

Дохід від продажу товарів і послуг зменшується, але не так швидко, як активи, що вказує на підвищення ефективності управління обмеженим обсягом доступних ресурсів. Спостерігається і послаблення господарського потенціалу, на що вказує зменшення суми активів на 3.14%. Це свідчить про те, що у підприємства скорочується обсяг наявного у розпорядженні майна (Рис. 1.2).

Рис. 1.2 Динаміка активів на ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» у 2020-2021рр., тис. грн [30].

Зменшення ж суми балансу зумовлене скороченням необоротних активів (-15,06%) (Табл.1.2).

Таблиця 1.2

Горизонтальний аналіз активів ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» у 2020-2021рр., тис.грн.

Показник	2020	2021	Абс. приріст, +,-	Відн. приріст, %
Основні засоби	553155	470625	-82530	-14,92
Необоротні активи	577417	490475	-86942	-15,06
Запаси	140984	164452	23468	16,65
Дебіторська заборгованість	107378	126267	18889	17,59
Оборотні активи	271680	331965	60285	22,19
Активи	849097	822440	-26657	-3.14

Примітка: на основі даних ПрАТ «Костопільський завод скловиробів».

Як можна побачити з діаграми. (Рис.1.3) скорочується сума наявних джерел фінансування для залучення активів, що зумовлено зменшенням короткострокових (-27,95%) та довгострокових зобов'язань (-67,3%)

Рис.1.3 Динаміка джерел фінансування ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» у 2020-2021 рр., тис.грн [30].

Факт зростання суми власного капіталу вказує на підвищення рівня благополуччя власників (Табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Горизонтальний аналіз пасивів (джерел фінансування активів)

ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» № у 2020-2021 рр., тис., грн

Показник	2020	2021	Абс. приріст, +,-	Відн. приріст, %
Капітал у дооцінках	273296	272323	-973	-0,36
Нерозподілений прибуток	286713	387563	100850	35,18
Власний капітал	580644	687018	106374	18,32
Довгострокові кредити банків	96969	0	-96969	-100
Довгострокові зобов'язання	147362	48181	-99181	-67,3
Короткострокові зобов'язання	121091	87241	-33850	-27,95
БАЛАНС	849097	822440	-26657	-3,14

Примітка: на основі даних ПрАТ «Костопільський завод скловиробів».

На кінець 2021 р. підприємство спроможне самостійно профінансувати 83,53% своїх активів. Зазначимо також, що відбувається зниження чистого доходу від реалізації товарів та послуг на 1,18% (джерела підприємства), що вказує на низьку конкурентноспроможність в динамічному середовищі. Сума чистого прибутку компанії є додатною, що вказує на продуману бізнес-модель.

У січні 2021р. ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» пройшов ресертифікаційний аудит за стандартом BRC (Global Standart for Packing Materials Issue 6) з позитивним результатом.

BRC GS – це міжнародний визначний стандарт, який визначає вимоги до виготовлення упаковки та пакувальних матеріалів, що використовуються в упаковці та наповненні харчових продуктів, а також для косметики та інших споживчих товарів та матеріалів. Стандарт широко використовується в країнах ЄС, Північної та Південної Америки, на Середньому та Далекому Сході.

Сьогодні жодне підприємство, жодна компанія не обходиться без офісної техніки, комп'ютерів, тому відповідно виникає потреба у професійному та

якісному обслуговуванні. У такому випадку є два варіанти – створити власний штат фахівців з усіма витратами або ж віддати цю функцію на аутсорсинг в ІТ- фірму.

Для ефективної діяльності підприємства ПрАТ “Костопільський завод скловиробів” потрібно використовувати дороговартісні інформаційні системи. Саме вони забезпечать рівень надійності функціонування елементів інфраструктури. У зв’язку зі збільшенням ринку послуг, планами освоєння нових ринків стає необхідним використання нових інформаційних потужностей. Занадто широка сфера використання ІТ – операцій в діяльності підприємства також не є ефективною та потребує більш вузькопрофільних спеціалістів. Виникають передумови застосування ІТ-аутсорсингу на ПрАТ “Костопільський завод скловиробів”.

Підприємство ґрунтовно підходить до цього процесу і помірковано приймає рішення щодо можливості передачі певних функцій на аутсорсинг. Це рішення важко прийняти одноосібно, тому в майбутньому планується створення робочої групи, котра буде збирати, опрацьовувати отриману інформацію. Якщо певні аргументи доведуть доцільність використання аутсорсингу, то рішенням буде позитивним.

Висновки до розділу 1:

В умовах процесу глобалізації стають конкурентнопроможними ті суб’єкти економічної діяльності, які ведуть бізнес ,оптимізуючи операційні витрати, підвищують або зберігають якість товарів та послуг.

Зменшити витрати на непрофільні сфери діяльності підприємства , можна завдяки використанню аутсорсингу, який позиціюється як одна із найуспішніших бізнес-моделей.

Проаналізувавши відповідно переваги та недоліки застосування ІТ-аутсорсингу в міжнародній діяльності підприємств зроблено висновки, що переваги є очевидними. Аутсорсинг підвищує конкурентоздатність підприємства, допомагає

Зокрема, хотілось би відзначити, що завдяки використанню ІТ –аутсорсингу, конкурентоспроможність вітчизняних підприємств зростає без значних додаткових інвестицій в нові дороговартісні інформаційні ресурси, допомагає зосередитись на пріоритетних напрямках господарської діяльності.

ПрАТ “Костопільський завод скловиробів” за умов вираженої міжнародної маркетингової політики (зокрема, із застосуванням ІТ- аутсорсингу), зможе значно зміцнити свої позиції не лише на українському ринку, але і на міжнародній арені.

РОЗДІЛ 2

Рекомендації щодо перспектив формування ринку ІТ-аутсорсингу в ПрАТ «Костопільський завод скловиробів»

2.1 Оцінка сприятливості середовища міжнародного бізнесу підприємства-суб'єкта

На сьогодні є важливим, щоб підприємства нарощували свої потужності. Для забезпечення успішної позиції на внутрішньому та зовнішньому ринках, ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» потрібно своєчасно і безперервно відстежувати зміни, що відбуваються в ринковому середовищі, виробляти власні способи протидії негативним явищам, щоб зберегти конкурентоспроможність. За допомогою таблиці визначимо стадію життєвого циклу підприємства (Табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Життєвий цикл ПрАТ «Костопільський завод скловиробів»

Ситуація організації і стан ринку	Стадії життєвого циклу організації			
	Народження	Зростання	Зрілість	Занепад
Обсяг продажів		+	+	
Прибуток			+	
Грошовий потік			+	
Споживачі		+	+	
Кількість конкурентів		+	+	
Стратегічні цілі, структура збуту		+	+	
Збутові витрати			+	
Ключові маркетингові інструменти		+	+	
Продукт			+	

Примітка: на основі даних ПрАТ «Костопільський завод скловиробів».

Отже, підприємство знаходиться на стадії життєвого циклу - зрілість. Це фаза, коли підприємству необхідно приділити особливу увагу підтримці рівня конкурентоспроможності, стимулювати збут, креативно та інформативно рекламувати товар, вдаватись до нових інструментів маркетингу. На цій фазі зазвичай відбувається зниження інноваційної активності.

В такому випадку ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» потрібно оптимізувати операційні витрати, але при цьому зберегти високу якість товару, а також зменшити витрати на непрофільні сфери підприємства. В цьому випадку, досить доцільним буде звернутися до послуг, які нам може запропонувати аутсорсинг. Саме практика аутсорсингу у ІТ-сфері досить поширена та ефективно застосовується у виробничому процесі малих та середніх підприємств, значно скорочуючи витрати на непрофільні сфери діяльності. Використання аутсорсингу не лише допоможе перебудувати деякі внутрішні процеси, а й можливо покращити ключові можливості бізнесу, відкрити нові перспективи.

Отже, для промислових підприємств можливі різні шляхи організації діяльності в сфері інформаційних технологій. Перший - передача окремих ланок ІТ - послуг на професійний аутсорсинг. Другий - організація власної діяльності, її контроль-інсорсинг [19, с.13].

Головними принципами ІТ- аутсорсингу є виконання фірмою-аутсорсером тільки тих послуг, які вона може виконати краще за інших. Тобто таким чином, підприємство-замовник передає певні функції фірмі-виконавцю, тобто аутсорсингу (зовнішньому виконавцю) [19, с.13]. Як відомо, ще Генрі Форд вважав, що якщо власна компанія не може виконати ті чи інші операції краще за інших, то варто ці функції передати тому, хто зробить це на найвищому рівні. Сконцентруватися співробітникам підприємства потрібно на виконанні того, в чому вони «профі». Проте кожному підприємству потрібно переконатись в доцільності застосування, провести аналіз, розробити модель управління та застосування аутсорсингу. Передача або обґрунтування доцільності передачі

третім особам повинна відбуватись у певній послідовності. Процес прийняття рішення про використання аутсорсингу може складатись з шести етапів (Рис. 2.1).

Рис. 2.1 – Етапи ухвалення рішень про ефективність аутсорсингу [23].

Вище керівництво підприємства розуміє, що прийняття та ухвалення рішення про використання ІТ-аутсорсингу визначає і стратегічні інтереси, тому в будь-якому випадку відповідальність буде на ньому. Отже, охарактеризуємо особливості бізнесу ПрАТ «Костопільський завод скловиробів», щоб переконатись в тому, що певні ІТ-функції варто передати на аутсорсинг, що в подальшому буде слугувати підвищенню активності роботи.

Таблиця 2.2

Передумови для створення аутсорсингу або інсорсингу на підприємстві (на прикладі ПрАТ «Костопільський завод скловиробів») [20]

Характеристика підприємства	АУТСОРСИНГ	ІНСОРСИНГ
Середній розмір підприємства	+	
Під час передачі деяких функцій на ІТ-аутсорсинг ризик витоку комерційної інформації		+
Непостійність виконання ІТ-операцій на підприємстві	+	
Високі витрати на обслуговування обладнання та устаткування	+	
Недоцільно високі витрати пов'язані з веденням власної ІТ-діяльності на підприємстві	+	
Організація окремого робочого місця	+	

Отже, переваги використання ІТ-аутсорсингу на ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» очевидні. Адже, утримання ІТ-відділу з кваліфікованими кадрами не вигідно не самому підприємству (адже доводиться виплачувати заробітну плату за непостійну роботу, оплачувати лікарняні, відпускні, оснащення робочого місця, адміністрування і контроль, підвищення кваліфікації), так і самим працівникам ІТ відділу, тому що вони не можуть надавати послуги іншим компаніям без працевлаштування на постійній основі в них.

Основна вимога до робітників ІТ- відділу підприємства - базове знання інформаційних технологій та інфраструктури. Як правило, багато проблем,

пов'язаних з налаштуванням програмного забезпечення, впровадження нової інформаційної технології (ІІТ), адміністрування локальної мережі, налагодження баз даних, ремонтом і обслуговуванням комп'ютерної техніки, та іншими послугами носять непростий характер.

Зазвичай фірми-постачальники ІІТ- аутсорсингу конкурують між собою, тому їх послуги на порядок більш якісні, аніж ті які може запропонувати ІІТ-відділ, який знаходиться безпосередньо в самому підприємстві [29, с.61].

Але необхідно пам'ятати, що ІІТ-аутсорсинг вигідно застосовувати при вирішенні комплексних завдань, що має на увазі передачу допоміжних функцій, але основні функції підприємства не повинні входити в обов'язки найманої фірми.

Існує багато методів визначення ефективності аутсорсингу. Застосування кожного з них залежить безпосередньо від структури самого підприємства, наявних на ньому ресурсів. Можна застосувати таку формулу розрахунку економічної ефективності (Формула 2.1) [21].

$$E_{\text{аутс.}} = \frac{\Sigma \text{витрат вл.}}{\Sigma \text{витрат наб.}} \quad (2.1)$$

де $E_{\text{аутс.}}$ - ефективність аутсорсингу;

Σ витрат. вл. - сума витрат на виконання функцій за допомогою внутрішніх ресурсів;

Σ витрат. наб. - сума витрат на виконання функцій за допомогою аутсорсингу.

Якщо ефективність аутсорсингу > 1 , то економічний ефект позитивний, його варто впроваджувати. Якщо ефективність < 1 , то ефект негативний, а отже віддавати частину функцій на аутсорсинг не є економічно виправдано.

Отже, давайте перевіримо чи доцільно ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» проводити модернізацію усієї ІІТ- інфраструктури. Для виконання цього завдання керівництво підключає зовнішнього виконавця та передає йому подальше технічне обслуговування на три роки. Чи можливо ефективніше виконати дане завдання за допомогою внутрішніх ресурсів?

Спробуємо розрахувати ефективність впровадження ІТ- аутсорсингу на підприємстві ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» за допомогою формули 2.1.

Розрахувавши вартість виконання ІТ- послуг із залученням внутрішніх ресурсів порівняємо із вартістю контракту (Табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Витрати на утримання власного ІТ-осередку на ПрАТ «Костопільський завод скловиробів». [21]

	2019	2020	2021
ПрАТ	539672 грн.	611678 грн.	698002 грн.
ЄСВ	135790 грн.	154883 грн.	187766 грн.
Додаткові витрати на обладнання	230000 грн.	40992 грн.	-
Підвищення кваліфікації у центрах компетенції	40000 грн.	40000 грн.	40000 грн.
Всього (2718783 грн.)	945462 грн.	847553 грн.	925768 грн.

Провайдер послуг аутсорсингу оцінив вартість контракту у 1650000 грн. За наведеними витратами розрахуємо економічну ефективність впровадження аутсорсингу.

$$E_{\text{аутс.}} = 2718783 / 1650000 = 1,647$$

Розрахунок показує, що економічний ефект від впровадження > 1 , тобто позитивний. Очікується економія ресурсів, зниження витрат від впровадження аутсорсингу, підвищення якості виконання роботи. Проте, для визначення точних оцінок потрібно застосувати даний метод аналізу ефективності протягом певного періоду часу.

Проаналізувавши переваги та недоліки аутсорсингу, зробивши співвідношення вартості реалізації бізнес-процесів своїми силами та за допомогою аутсорсерів, приходимо до виконання наступного етапу. Його результатом є рішення про підписання договору з компанією-аутсорсером.

Задля того, щоб зменшити ризики, необхідно провести аналіз ринку послуг серед аутсорсингу та перевірку репутації компанії-аутсорсера. Якщо вибір буде зроблений невдало, то це не принесе якісного результату та буде мати негативні наслідки для підприємства. Найбільш важливими факторами під час вибору постачальника ІТ- послуг, є наявність позитивного досвіду в реалізації аналогічних ІТ-проектів і якість виконуваних ІТ-послуг. Вартість послуг є менш значущим фактором, ніж якість. У молодих компаній зазвичай невисокі ціни, але часто і якість послуг відповідна. І навпаки, якщо компанія успішно функціонує уже довгий період часу, то це говорить про наявність досвіду в різних ситуаціях і у проектах різної складності. Однак думка топ-менеджменту промислових підприємств (практиків), частіше за все схиляється до вартісних характеристик [23, с.3].

Сайт компанії може багато чого розповісти про його власника та керівництво. Потрібно звернути увагу наскільки він простий, доступний та інформативний. Компанії з досвідом зазвичай розміщують на своєму сайті калькулятори послуг, приклади робіт, форми для зворотнього зв'язку з клієнтами.

Рекомендовано ознайомитись також зі списком партнерів компанії, звернути увагу чи є серед них відомі у вашому регіоні фірми. Для складання загального враження підійдуть і відгуки клієнтів.

Підприємство-аутсорсі має всі можливості здійснювати вибір на позаконкурсній основі, наприклад на основі запиту пропозицій, або оголосити конкурс, в ході якого відбувається вибір ІТ-провайдера з надання інформаційних послуг. Саме це і рекомендовано зробити ПрАТ «Костопільський завод скловиробів», адже саме конкурс дозволяє всебічно оцінити можливості компаній-кандидатів. В результаті контракт буде укладено з тим аутсорсером, який

запропонує найкращі умови. Підприємство- аутсорсі має бути впевнене в тому, що аутсорсер здатний надати кваліфікованих фахівців, процеси і ресурси, якими не володіє або володіє в недостатніх обсягах дане підприємство-аутсорсі [23].

Рис. 2.5 Принципи обґрунтування вибору ефективного ІТ-аутсорсера [23]

Наступний етап характеризується складанням єдиної угоди про рівень обслуговування (Service Level Agreement, SLA), де будуть чітко прописані послуги, які надає ІТ-служба. SLA - загальноприйнята світова практика, яка дає підприємству можливість підвищити якість ІТ-підтримки бізнесу, отримати зрозумілу політику бюджетного планування ІТ-послуг і відмовитися від придбання непотрібних сервісів, а також ґрунтувати зміну постачальника ІТ-послуг.

Наступним кроком є перехід на новий формат праці. Обов'язковою умовою є розробка документів та положень. Перехід на аутсорсинг і прийняття нового формату повинно бути поступовим. На цьому етапі відбувається ознайомлення працівників з новим форматом організації роботи. Не варто поспішати скорочувати штат, адже деякі співробітники можуть знадобитись і при новому форматі діяльності.

Останній етап, на якому проєкт функціонує до звітного періоду. Підсумки за звітний період включають в себе аналіз функціонування системи аутсорсингу бізнес-процесів та співвідношення підсумків діяльності аутсорсера з запланованими показниками ефективності [19, с.1].

2.2 Пріоритети розвитку підприємства на зовнішніх ринках завдяки ІТ-аутсорсингу.

Внутрішній ринок збуту, на жаль, скорочується (внесення змін до Податкового кодексу України (ПКУ)) щодо збільшення ставок екологічного податку, що призвело до еквівалентного збільшення собівартості продукції, подорожчання газу, вплив грошово-кредитної політики Національного банку України, який сприяє зростанню трудової міграції та занепаду реального сектору української економіки. Всі ці чинники сприяють тому, що зусилля галузі скловиробництва, а отже і ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» зосереджені на європейському ринку.

Конкуренція вимагає високої якості продукції, тому підприємство зосереджується на впровадженні нових технологій, а не на збільшенні об'ємів. Доказом цього є закупівля склоформуючих машин: швидкісних, трьохкапельних, дванадцятисекційних.

Грамотно вибрана модель взаємодії з найбільш ефективним для ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» ІТ-аутсорсингом також слугуватиме виходу на нові світові ринки (в перспективі ринки Італії та Німеччини).

Адже, тоді підприємство зможе ефективно мінімізувати свої витрати, поліпшити управління ризиками і уникнути помилок в управлінні ІТ-проєктами.

Саме ефективне управління ІТ-аутсорсингу забезпечить підприємству конкурентостійкість та конкурентоспроможність.

Адже вихід підприємства на зовнішній ринок, де панує надконкуренція, можливий завдяки використанню сучасних методів управління.

Міжнародний ринок створює, звичайно високі перспективи для підприємства, проте висуває і додаткові вимоги. Адже експортно-імпортна політика потребує більш ретельного дотримання принципів і методів маркетингу.

Для подальшого виходу у світовий економічний простір ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» потрібно випускати продукцію, яка буде конкурентоспроможною на зовнішніх ринках. Це може бути досягнуто на підставі розробки стратегії просування національного експорту на світовому ринку. Така стратегія полягає не в простому нарощуванні обсягів експорту, а в сприянні створенню довгострокових конкурентних переваг та в стабільному розширенні, якісному поліпшенні, на основі цих переваг, позицій підприємства на світовому ринку.

ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» дотримується стратегії, направленої на стабільне зростання бізнесу під час виходу на міжнародні позиції. Підприємство дбає про підвищення престижу як на національному, так і на міжнародному ринках.

Успішній реалізації виходу на зовнішній ринок, сприяє виконання деяких вимог. А саме: визначення цілі стратегії, чіткий план дій по реалізації, забезпечення необхідними ресурсами, доведення і позитивне сприйняття стратегії колективом. Серед ключових факторів наведемо і переваги фірми, цілі фірми, інтереси вищого керівництва, кваліфікація персоналу, зобов'язання фірми, ступінь залежності від зовнішнього середовища, фактор часу, фінансові результати.

При виборі стратегії важливо визначити ті переваги, якими володіє підприємство.

Вибір стратегії, як відзначає Генрі Мінцберг, залежить і від циклічності розвитку, тобто від етапу, на якому знаходиться підприємство у своєму розвитку і, здійснюється зазвичай на основі п'яти «П»: стратегія-план, стратегія-принцип поведінки, стратегія-позиція, стратегія-перспектива, стратегія-прийом.

На зовнішні ринки ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» вийшов, застосовуючи стратегію експорту. Цей момент характеризується тим, що підприємство виготовляє товар у власній країні та в подальшому передає продукцію на експорт. На мою думку, це вдала позиція підприємства, адже потребує мінімальних інвестиційних витрат та поточних грошових зобов'язань. Вищезгадана стратегія забезпечує мінімальний ризик при вході на ринок та виході з нього.

Висновки до розділу 2:

Кожне підприємство, зокрема і ПрАТ «Костопільський завод скловиробів», дбає про результативність діяльності підприємства, про власну конкурентоспроможність, розвиток, перспективи.

В умовах світової глобалізації змінюється порядок ведення бізнесу. Ці зміни відбуваються швидкими темпами, особливо у сфері інформаційних технологій. І саме тому застосування аутсорсингу, як однієї з успішних моделей, може бути дієвим інструментом росту ефективності міжнародної діяльності підприємства за рахунок зменшення витрат обслуговування бізнес-процесів та одержання якісних послуг.

Аналіз потенційних позитивних та негативних аспектів застосування аутсорсингу в міжнародній діяльності вітчизняних підприємств, зокрема і ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» свідчить, що переваги аутсорсингу визнані.

При цьому підприємство-аутсорсі повинно переконатись, в тому, що аутсорсер здатний надати кваліфіковані послуги, ресурси, персонал (фахівців) і вони будуть кращими, ніж ті, якими володіє підприємство-аутсорсі.

Проведене дослідження показало, що зовнішньоекономічна діяльність

ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» в основному є ефективною. Якість послуг, вдале географічне розташування, стратегічна політика керівництва сприяють економічному зростанню підприємства.

Але висока конкурентність, збільшення собівартості товару, недостатній попит на внутрішніх ринках змушують шукати альтернативні рішення.

Одним із успішних варіантів розвитку та конкурування ПрАТ « Костопільський завод скловиробів»- пошук виходів на нові як внутрішні, так і зовнішні ринки.

Для цього рекомендовано провести передачу ІТ-функцій на аутсорсинг.

Це рішення повинно стати стратегічним і бути спрямоване на досягнення головної мети-підтримання або підвищення конкурентної переваги.

Висновки та рекомендації:

Для підвищення конкурентоспроможності на сучасному ринку шляхом зниження вартості товарів, зменшення адміністративних витрат, підвищення гнучкості та мобільності виробництва використовуються сучасні інструменти управління, серед яких особливе місце займає аутсорсинг, зокрема і IT-аутсорсинг.

Основна мета використання IT- аутсорсингу на підприємстві - підтримання або підвищення конкурентної переваги. Компанія визначає, які види діяльності або бізнес-процеси будуть здійснюватись компаніями, чиї можливості та вміння перевищують власні. IT- аутсорсинг повинен бути стратегічним рішенням компанії.

Серед чинників, що сприяють чи змушують скористатись послугами IT-аутсорсингу є і неможливість постійного збільшення штату IT- спеціалістів через зростання складності випроваджуваних інформаційних систем.

Хочемо зазначити, що існують, як переваги, так і недоліки використання IT-аутсорсингу. Це можливість втрати конфіденційної інформації, відсутність контролю над діяльністю компанії (тощо). Проте знизити ризики допоможе ретельний вибір аутсорсингової компанії.

Проаналізувавши переваги та недоліки аутсорсингу в міжнародній діяльності підприємств доведено, що переваги використання є очевидними. Адже, вмиле його використання допомагає забезпечити стійке економічне зростання, відкрити вихід на нові ринки, поліпшити фінансово-господарську діяльність підприємства.

Ще однією з переваг IT- аутсорсингу є те, що надання кваліфікованої допомоги гарантовано незалежно від будь-яких причин (часу доби, вихідних днів, тощо).

Щодо форми аутсорсингу, то підприємство самостійно обирає для себе форми реалізації аутсорсингу. Такий метод є найбільш доцільним та раціональним для прибутковості бізнесу.

Перехід до аутсорсингової моделі організації свідчить про те, що компаніям вигідніше передати неосновні функції підрядникам, які виконують роботу краще, а самим в цей час зосередитись на виконанні однієї або декількох основних функцій.

Сучасна комерційна діяльність ускладнюється, тому потрібно вміти ефективно та швидко реагувати на зміни, тобто бути гнучкими.

ПрАТ «Костопільський завод скловиробів», підприємство яке досліджується у роботі, є виробником тари для горілкової продукції, посуду медичного призначення. Аналіз фінансово-економічної діяльності базового підприємства свідчить про те, що підприємство має позитивний розвиток в усіх своїх структурах.

Підприємство вдало експортує свою продукцію на зовнішній ринок (60%). У перспективі планують вийти на ринок Італії та Німеччини. На думку автора, використання підприємством можливостей аутсорсингової стратегії будуть сприяти фінансовому успіху ПрАТ «Костопільський завод скловиробів», а також допоможуть вийти на нові ринки.

Отже, підводячи підсумок, можна сказати, що при умові запровадження на ПрАТ «Костопільський завод скловиробів» шляхів передачі ІТ-процесів аутсорсеру - підприємство має значний потенціал для власного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- 1) Алтинпара А.О., Корогодова О.О. Економічний вісник НТУУ КПІ 2019 «Аутсорсинг як інструмент розвитку компаній ІТ-сектору України в умовах індустрії 4.0».
- 2) Білорус О.Г. Глобальний конкурентний аутсорсинг: монографія О.Г. Білорус, О. В. Гаврилюк. – К: КНЕУ, 2017. – 349с.
- 3) Боковець В.В., Гарафонов О.І., Сідлак С.В. «Інноваційна діяльність в Україні», Вісник Хмельницького національного університету 2021, №6, «Інноваційна діяльність в Україні» [с.8].
- 4) Бурденко І.М. «Аутсорсинг: переваги, недоліки, перспективи» /матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної online конференції., Суми, 2019р. с. 123-126.
- 5) Данилюк Т. І., Мохнюк А. М. Послуги аутсорсингу та галузевий спектр їх використання. Економічний форум. 2018. № 3. С. 111–116.
- 6) Дикань О. В., Білецька Д. О., Афоніна Т. С. Методологічні аспекти аутсорсингу // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2018. № 64. С. 24–31.
- 7) Дідух Т. М. Трансформація глобального ринку ІТ-аутсорсингу // Вісник Одеського національного університету. 2017. Т. 22. Вип. 11. С. 14–18. 6.
- 8) «Глобальні ризики використання ІТ-аутсорсингу» / Дідух Т.М. Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана. м.Київ – 2017. 34с.
- 9) Дугінець Г.В., Калюжна Н.Г., Лежетьокова В.Г. Методичні рекомендації до написання випускних кваліфікаційних робіт. Київ 2020. 56с.
- 10) Журавльов О.В., Сімачов О.А. Статистичне дослідження ринку ІТ-послуг в Україні. Статистика України. 2018. № 4. С. 25–33
- 11) Загородній А. Г. Аутсорсинг та його вплив на витрати підприємства / А. Г. Загородній // Фінанси України. – 2017. – № 9. – С. 87–97

- 12) Задорожнюк Н. О., Пустовий О. В., Щевель А. О. Міжнародний досвід розвитку ІТ-аутсорсингу // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2017. Вип. 27. С. 26–29.
- 13) «Костопільський завод скловиробів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/Костопільський_завод_скловиробів.
- 14) Л.Г. Ліпич, А.О. Фатенок-Ткачук «Стратегії виходу підприємств на зовнішні ринки» // Культура народів Причорномор'я. — 2017. — № 102. — С. 146-151.
- 15) Літошенко А. В. Підвищення операційної та функціональної ефективності підприємства завдяки використанню ІТ-аутсорсингу // Вісник Одеського національного університету. 2017. Т. 22. Вип. 5. С. 188–191. 7.
- 16) Міжнародна економіка : підручник: в 2 ч. / за ред. А.А. Мазаракі. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – Ч. 1. – 564 с.
- 17) Мешко Н.П., Єфремова М.О. «Розвиток ІТ-аутсорсингу в Україні» 2015р. (УДК 339.564 Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара).
- 18) Світовий ринок товарів та послуг: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – К. : Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2015. – 720 с.
- 19) «МЕХАНІЗМ ВПРОВАДЖЕННЯ АУТСОРСИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ», Назаренко С.М., ISSN 2222-2944. Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я. 2021. Ч. III.
- 20) Пендраківська С. С., Беляєв Л. В. ІТ-аутсорсинг та особливості його впровадження на підприємствах // Інформаційні технології в економіці і управлінні : зб. наук. студ. праць. Одеса : ОНЕУ, 2019. Вип. 1. С. 153–162.
- 21) Перерва П.Г. Комплаєнс-программа промислового підприємства: сущность и задачи. Вісник нац. техн. ун-ту «ХПІ» : зб. наук. пр. Сер. : Економічні науки. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. № 24 (1246). С. 153–158.

- 22) Полякова О.М. Сучасні тенденції розвитку ІТ-індустрії в Україні. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2018. № 64. С. 179–186.
- 23) «Економічне обґрунтування доцільності проведення ІТ-аутсорсингу та вибору аутсорсера» / П.Г. Перерва, С.М. Назаренко. м.Харків – 2021. 13с.
- 24) Петрик І.В. Аутсорсинг бізнес-процесів у функціонуванні інтегрованих підприємств: монографія — Львів: Растр-7, 2017. — 404 с.
- 25) Рейтинг ІТ-компаній України. Електронний ресурс.
<http://jobs.dou.ua/ratings/>
- 26) Стахурська О. «Аутсорсинг в Україні й у світі: особливості, тенденції та перспективи». Юрист&закон. 2017. №38.
- 27) Смерічевська С.В., Оленів М.М. Тенденції та стратегічні перспективи розвитку ринку ІТ-аутсорсингу в Україні. // Економіка та управління національним господарством. 2017. Вип. №1(57). с. 47-53
- 28) Тонюк М.О. Аутсорсинг як інструмент забезпечення ефективної діяльності підприємства. Економіка і суспільство. 2017. № 10. С. 372–376.
- 29) Трофімова О. Ю., Орлик О. В. ІТ-аутсорсинг як інструмент підвищення економічної ефективності підприємств // Інформаційні технології в економіці і управлінні : зб. наук. студ. праць. Одеса : ОНЕУ, 2019. Вип. 1. С. 58–64.
- 30) <http://www.ukrstat.gov.ua> офіційний сайт Державної служби статистики України.
- 31) <http://www.nbuv.gov.ua> офіційний сайт наукової періодики України Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського.

